

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on yhdistänyt hallituksen esityksen laiksi lastensuojelulain muuttamisesta (HE 149/2025 vo) käsittelyyn lakialoitteen LA 22/2024 sekä toimenpidealoitteet TPA 3/2023 vp, TPA 2/2025 vp, TPA 9/2025 vp sekä TPA 16-18/2025 vp. Valiokunta on varannut mahdollisuuden täydentää kirjallista asiantuntijalausuntoa asian käsittelyyn yhdistettyjen lakialoitteen ja toimenpidealoitteiden osalta.

Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta täydentää aiempaa kirjallista lausuntoa. Laki- ja toimenpidealoitteiden osalta sisäministeriö toteaa, että lastensuojelulain ensimmäisen vaiheen hallituksen esityksessä (149/2025 vp) on pyritty vastaamaan keskeisiltä osin laki- ja toimenpidealoitteissa esiin nostettuihin epäkohtiin sisäministeriön hallinnonalan ja poliisin toimialan osalta. Kun kyse on laitoksesta luvatta poistuneen lapsen etsinnästä ja palauttamisesta, jo aiemmassa lausunnossa on painotettu keskeisten toimijoiden yhteistyötä ja -käytänteistä sopimista sekä yhteisen ohjeistuksen merkitystä.

Hallituksen esityksen taustalla on ollut sosiaali- ja terveysministeriön valmisteluryhmän loppuraportti (STM:n raportteja ja muistioita 2025/4: Vakavasti päihteitä ja väkivaltaa käyttäviä sekä rikoksia tekeviä alaikäisiä nuoria koskevan lastensuojelulainsäädännön uudistaminen), jonka valmisteluun sisäministeriön edustaja on osallistunut. Sen lisäksi, mitä hallituksen esityksessä (149/2025 vp) on esitetty, valmisteluryhmän näkemyksen mukaan lapsen etsintää voidaan tehostaa ja luvattomien poissaolojen pituutta lyhentää muun muassa riskiarviointikäytäntöjä (ml. dokumentoinnin yhdenmukaistaminen) kehittämällä, lapsikohtaisella etsintä- ja palauttamissuunnitelmalla ja etsintätiimien avulla.

Lastensuojelun sijaishuoltopaikalla on vastuu etsiä ja palauttaa luvatta poistuneet lapsensa, mutta ehdotettujen etsintätiimien kaltaisen toiminnan keskittäminen hyvinvointialueille voisi tukea paikallisten verkostojen ja monialaisen yhteistyön toimivuutta.

Hyvinvointialueiden etsintätiimit voisivat vastata käytännössä tunnistettuihin haasteisiin ja tehostaa laitoksesta luvatta poistuneiden lasten etsintää. Esimerkiksi tällä hetkellä laitoksista luvatta poistuneet lapset saattavat oleilla samassa olinpaikassa, mutta kunkin sijaishuoltopaikan työntekijä tulee pitkän matkaa takaa etsimään vain omasta laitoksesta poistunutta lastaan. Luvatta poistuneet lapset saattavat tulla myös nuorisotyöntekijöiden kohtaamaksi, mutta heidän olinpaikkaa ei voida ilmoittaa minnekään. Tehokkaampaa ja lapsen edun mukaista olisi, jos hyvinvointialueen oma etsintätiimi tavoittaisi olinpaikasta kaikki lapset kerralla ja palauttaisivat lapset omin sijaishuoltopaikkoihinsa eri puolelle Suomea. Tiimi voisi hyödyntää moniviranomaistoiminnan keinoja, ja vaativimmissa tilanteissa poliisin virka-apua.

Poliisin resurssien käytön osalta viitataan aiempaan lausuntoon.

Poliisiylitarkastaja Heidi Kankainen